

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 16Co/155/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6912212450
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 06. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ivica Hanusková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2016:6912212450.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici v právnej veci navrhovateľa POHOTOVOSŤ, s. r. o., so sídlom Pribinova ulica č. 25, 811 09 Bratislava, IČO: 35 807 598, právne zastúpeného Advokátskou kanceláriou Fridrich Paľko, s. r. o., so sídlom Grösslingova 4, 811 09 Bratislava, IČO: 36 864 421, proti odporcovi Slovenskej republiky, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, v konaní o náhradu majetkovej škody a nemajetkovej ujmy, o odvolaní navrhovateľa proti uzneseniu Okresného súdu Rimavská Sobota č. k. 6C/117/2012-68 zo dňa 03. 12. 2015, takto

rozhodol:

Návrh navrhovateľa na prerušenie konania **z a m i e t a**.

Uznesenie okresného súdu **p o t v r d z u j e**.

o d ô v o d n e n i e :

Okresný súd napadnutým uznesením uložil navrhovateľovi povinnosť do troch dní odo dňa právoplatnosti tohto uznesenia zaplatiť súdny poplatok za vznesenie námietky zaujatosti vo výške 66 € v zmysle položky č. 17a Sadzobníka súdnych poplatkov ako prílohy k zákonu č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov (ďalej v texte len „Zákon o súdnych poplatkoch“).

Proti tomuto uzneseniu podal v zákonnej 15 dňovej lehote (§ 204 ods. 1, veta prvá, O. s. p.) odvolanie navrhovateľ. Namietal, že v zmysle § 5 ods. 1 písm. g) zák. č. 71/1992 Zb. poplatková povinnosť vzniká podaním námietky zaujatosti účastníkom konania podľa osobitného predpisu. Námietka zaujatosti však navrhovateľom podaná nebola, navrhovateľ nevznáša a nevzniesol námietku zaujatosti podľa ust. § 15a O. s. p., ktorá by bola spoplatniteľná podľa položky 17a zák. č. 71/1992 Zb.. Očakával preto postup podľa ust. § 15 O. s. p. a nie podľa ust. § 15a O. s. p., v dôsledku čoho nie je možné, aby okresný súd vyzval navrhovateľa na zaplatenie súdneho poplatku za vznesenie námietky zaujatosti. V tejto súvislosti poukázal na viaceré rozhodnutia, napr. uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8Cdo 72/2013 ako i viaceré rozhodnutia krajských súdov Slovenskej republiky. Navyše namietal, že bez ohľadu na náležitosti ním vznesenej námietky ohľadom prikázania súdu z dôvodu zaujatosti sudcov okresného súdu, zákon o súdnych poplatkoch vymedzuje osobný rozsah zákona. Hoci z podania je známe kto námietku zaujatosti podal, súdny poplatok v zmysle zákona o súdnych poplatkoch nie je možné nikomu vyrubiť, pretože sa pri nej nejedná o „návrh“. V tejto súvislosti poukázal na nález Ústavného súdu SR sp. zn. PL. ÚS 109/2011 z 11. 07. 2012. Zdôraznil preto požiadavku určitosti v prípade ukladania daní a poplatkov, ktorá má zásadný význam. Ak by aj súd mal za to, že vo veci je nutné uhradiť poplatok za vznesenie námietky zaujatosti podľa položky 17a Zákona o súdnych poplatkoch, tvrdil, že mu nie je možné uložiť povinnosť platiť súdne poplatky a to v zmysle § 4 ods. 1 písm. k) Zákona o súdnych poplatkoch, keď podľa tohto ustanovenia je súdne konanie vo veciach náhrady škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci, alebo jeho nesprávnym úradným postupom, od poplatkov oslobodené. Poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. z. 6MCdo 2/2011. Na záver navrhol, aby konajúci súd prerušil konanie a predložil návrh na vyslovenie nesúladu položky 17a Sadzobníka Zákona o súdnych poplatkoch s článkami Ústavy SR Ústavnému súdu Slovenskej republiky na základe toho, že ide o procesnú obranu

proti sudcovi, u ktorého má účastník konania pochybnosti o jeho nezaujatosti pre pomer k veci, ktorá sa nemá spoplatňovať rovnako ako námietka proti exekúcii, pretože námietka zaujatosti je jediným prostriedkom, ktorým sa účastník môže domôcť preskúmania prípadného dôvodu pre vylúčenie sudcu, ktoré musí uplatniť najneskôr do začatia prvého pojednávania, resp. do 15 dní, od kedy sa o dôvode vylúčenia dozvedel. Má za to, že aj keď o námietke rozhoduje nadriadený súd, jej spoplatnenie samo o sebe odporuje čl. 13 ods. 4 Ústavy SR, pretože zasahuje do samej podstaty práva na nestranný súd, keďže toto právo nemožno nijako obmedziť. Navrhol, aby dovolací súd odvolaniu v celom rozsahu vyhovel a napadnuté uznesenie zrušil.

Krajský súd, ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O. s. p.), prejednal odvolanie viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania v zmysle § 212 ods. 1 O. s. p. a bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 214 ods. 1, 2 O. s. p. napadnuté uznesenie okresného súdu podľa § 219 ods. 1 O. s. p. potvrdil ako vecne správne.

Navrhovateľ v danej veci podal žalobu o náhradu majetkovej škody a nemajetkovej ujmy podľa zák. č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci. V žalobe uviedol, že okresný súd, ktorý má vec prejednať ako vecne a miestne príslušný súd podľa § 85 ods. 3 O. s. p. vo veci konať nemôže, pretože na tomto súde neexistuje sudca, ktorý by nebol vo veci zaujatý. Žiadal preto, aby nadriadený súd v zmysle ust. § 12 O. s. p. rozhodol pred prvotným prejednaním veci o prikázaní veci inému súdu, pretože sudcovia miestne a vecne príslušného okresného súdu sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci vzhľadom na ich pomer k veci a k účastníkom konania. Dôvodom tohto vylúčenia všetkých sudcov miestne príslušného súdu mala byť okolnosť, že tento súd svojím konaním, a to nesprávnym úradným postupom zapríčinil vznik škody na strane navrhovateľa. O tejto námietke rozhodol nadriadený súd - Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením č. k. 41NcC/2013/2012 zo dňa 10. 10. 2012 tak, že zákonnú sudkyňu JUDr. Adrianu Dulovičovú z prejednávania a rozhodovania tejto veci nevylúčil.

Predpokladom postupu podľa § 12 ods. 1 O. s. p. je, že všetci jeho sudcovia sú vylúčení. O vylúčení sudcov rozhoduje nadriadený súd okresného súdu podľa § 16 ods. 1 O. s. p. na základe námietky zaujatosti vznesenej účastníkom alebo na základe oznámenia sudcu o skutočnostiach, pre ktoré je vylúčený. Krajský súd v Banskej Bystrici rozhodoval o námietke zaujatosti na návrh účastníka - navrhovateľa. Rozhodnutím krajského súdu neboli vylúčení sudcovia okresného súdu, nebol preto dôvod na postup podľa § 12 ods. 1 O. s. p., s tým, že nadriadený súd v riadnom inštančnom postupe skúmal námietku vznesenú navrhovateľom u každého sudcu.

Postup okresného súdu, ktorý vec predložil nadriadenému Krajskému súdu v Banskej Bystrici na rozhodnutie o námietke zaujatosti vznesenej navrhovateľom a následne rozhodol o povinnosti navrhovateľa zaplatiť súdny poplatok podľa položky 17a Sadzobníka súdnych poplatkov, ktorý tvorí prílohu Zákona o súdnych poplatkoch, považuje odvolací súd za správny.

Navrhovateľ v odvolaní tvrdil, že návrh na vylúčenie sudcov Okresného súdu Rimavská Sobota nepodal, iba poukázal na dôvod, pre ktorý by mal okresný súd sám predložiť vec nadriadenému súdu na delegáciu nutnú podľa § 12 ods. 1 O. s. p. Najvyšší súd Slovenskej republiky opakovane zaujal názor k tvrdeniam navrhovateľa, že jeho prednes o dôvode, pre ktorý by mali byť sudcovia konkrétneho okresného súdu vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci, nie je možné hodnotiť ako návrh na ich vylúčenie (porovnaj napr. uznesenia sp. zn. 6Cdo 120/2013 zo dňa 15. 04. 2013 alebo sp. zn. 7Cdo 489/2014 zo dňa 24. 03. 2015, v ktorých Najvyšší súd SR uviedol že: „Návrh žalobcu prikázať vec inému súdu z dôvodu, že jeho sudcovia sú z prejednávania a rozhodovania veci vylúčení so zreteľom na ich pomer k veci a účastníkom konania, je potrebné považovať za vznesenú námietku zaujatosti proti sudcom konkrétneho súdu. S návrhom na začatie konania je spojený vznik dvojstranného procesnoprávneho vzťahu medzi žalobcom a žalovaným, ale podaním námietky zaujatosti nevzniká vzťah medzi účastníkmi konania, ale vzniká osobitný finančnoprávny (poplatkový) vzťah medzi poplatníkom a štátom, pre vznik ktorého je relevantnou skutočnosťou len uplatnenie námietky zaujatosti zo strany účastníka konania. Úlohou súdu v prípade vznesenej námietky zaujatosti je posúdiť, či nastala skutočnosť, s ktorou je zo zákona (ex lege) spojený vznik povinnosti poplatníka zaplatiť súdny poplatok. Pre vznik finančnoprávneho vzťahu medzi poplatníkom a štátom nie je potrebný samostatný návrh na začatie konania. Prikázanie veci v zmysle ust. § 12 ods. 1 O. s. p. prichádza do úvahy len vtedy, ak súd nemôže vo veci konať, lebo jeho sudcovia sú vylúčení. Nutná delegácia v zmysle tohto zákonného ustanovenia je teda viazaná na ust. § 14 ods. 1 O. s. p., z ktorého vyplývajú skutočnosti zakladajúce dôvod, pre ktorý je

sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania vecí“. Z uvedeného je teda zrejmé, že posúdenie návrhu navrhovateľa na vylúčenie sudcov Okresného súdu Rimavská Sobota z prejednávania a rozhodovania vecí a návrh na prikázanie vecí inému súdu toho istého stupňa z dôvodu vylúčenia jeho sudcov, ako námietky zaujatosti podľa § 14 ods. 1 O. s. p. bolo zo strany okresného súdu správne. Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8Cdo 72/2013 rieši odlišnú skutkovú a právnu situáciu.

Pokiaľ ide o uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6M Cdo 2/2011 bolo vydané dňa 10. 08. 2011; uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 124/2011-13, v ktorom Ústavný súd SR uznal vyrubenie súdneho poplatku podľa položky 17a Sadzobníka súdnych poplatkov vo vecne oslobodenom konaní od poplatku, bolo vydané skôr, teda dňa 30. 03. 2011. Najvyšší súd SR sa napriek tomu vo svojom uznesení sp. zn. 6M Cdo 2/2011 s rozhodnutím Ústavného súdu žiadnym spôsobom nevysporiadal. Nález Ústavného súdu SR sp. zn. PL. ÚS 109/2011 zo dňa 11. 07. 2012 sa týka inej položky Sadzobníka súdnych poplatkov.

Zákon o súdnych poplatkoch v § 1 ods. 1 ustanovuje, že súdne poplatky sa vyberajú za jednotlivé úkony alebo konanie súdov, ak sa vykonávajú na návrh a za úkony orgánov štátnej správy, súdov a prokuratúry (poplatkový úkon) uvedené v Sadzobníku súdnych poplatkov a poplatku za výpis z registra trestov, ktorý tvorí prílohu tohto zákona. Pokiaľ ide o osobu poplatníka, túto určuje Zákon o súdnych poplatkoch v § 2 ods. 1, keď podľa psím. a) tohto ustanovenia poplatníkom je navrhovateľ poplatkového úkonu, ak je podľa Sadzobníka ustanovený poplatok z návrhu. Vznesenie námietky zaujatosti je poplatkovým úkonom, za ktorý je v časti I. Sadzobníka súdnych poplatkov označovaný ako „poplatky vyberané v občianskom súdnom konaní“ ustanovený súdny poplatok. Námietka zaujatosti je Sadzobníkom súdnych poplatkov označená ako spoplatnený úkon, z ktorého vzniká povinnosť zaplatiť poplatok navrhovateľovi tohto úkonu. V prejednávanej veci je navrhovateľom poplatkového úkonu spoplatneného podľa položky 17a Sadzobníka súdnych poplatkov práve navrhovateľ, ktorý v návrhu na začatie konania vzniesol námietku zaujatosti proti sudcom Okresného súdu Rimavská Sobota. O vylúčení sudcov rozhoduje podľa § 16 ods. 1 O. s. p. nadriadený súd okresného súdu na základe námietky zaujatosti vznesenej účastníkom, alebo na základe oznámenia sudcu o skutočnostiach, pre ktoré je vylúčený. Krajský súd v Banskej Bystrici o takto vznesenej námietke zaujatosti na návrh účastníka - navrhovateľa rozhodol. Navrhovateľovi preto vznikla povinnosť zaplatiť podľa § 2 ods. 1 písm. a) v spojení s § 5 ods. 1 písm. g) Zákona o súdnych poplatkoch poplatok za námietku zaujatosti ustanovený v položke 17a Sadzobníka súdnych poplatkov, aj keď bolo konanie o náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci, alebo jeho nesprávnym úradným postupom podľa § 4 ods. 1 písm. k) Zákona o súdnych poplatkoch v znení účinnom do 31. 09. 2012, od poplatku oslobodené. Výklad ust. § 2 ods. 1 písm. a) a § 4 ods. 4 písm. k) Zákona o súdnych poplatkoch v súvislosti s riešením otázky, či vzniká účastníkovi povinnosť v konaní vecne oslobodenom od poplatku, zaplatiť poplatok podľa položky č. 17a Sadzobníka súdnych poplatkov za námietku zaujatosti uskutočnený Krajským súdom v Žiline v uznesení č. k. 8Co/294/2010-65 zo dňa 31. 08. 2010, podľa ktorého sa vecné oslobodenie občianskeho súdneho konania od súdneho poplatku podľa § 4 ods. 1 Zákona o súdnych poplatkoch, nevzťahuje aj na súdny poplatok za vznesenie námietky zaujatosti podľa položky č. 17a Sadzobníka súdnych poplatkov, ale iba na súdny poplatok za návrh, za odvolanie, dovolanie, návrh na obnovu konania, výkon rozhodnutia a exekúciu (§ 4 ods. 1 a 3 Zákona o súdnych poplatkoch) a od povinnosti zaplatiť tento poplatok (podľa položky č. 17a Sadzobníka súdnych poplatkov) možno oslobodiť účastníka iba postupom podľa § 138 O. s. p., nepovažoval Ústavný súd Slovenskej republiky v uznesení č. k. II. ÚS 124/2011-13 zo dňa 30. 03. 2011 za ústavne nekonformný, alebo nezodpovedajúci dikcii aplikovaných zákonných ustanovení. Navyše, neobstojí ani poukaz navrhovateľa na citované rozhodnutia v senátoch správneho kolégia Najvyššieho súdu SR, pretože v uvedených prípadoch Najvyšší súd SR posudzoval prípady kedy o námietkach zaujatosti rozhodol nadriadený súd v zmysle § 15 O. s. p., pričom v prejednávanej veci vyhodnotil nadriadený súd podanie navrhovateľa ako námietku zaujatosti podľa § 15a ods. 1 a 3 O. s. p. a takto o nej aj rozhodol. Vzhľadom na vyššie uvedené preto odvolací súd odvolanie navrhovateľa nepovažoval za dôvodné a napadnuté uznesenie okresného súdu podľa § 219 ods. 1 O. s. p. ako vecne správne potvrdil.

Odvolací súd však predtým, než rozhodol o vyššie uvedenej povinnosti navrhovateľa zaplatiť súdny poplatok, preskúmal jeho návrh na prerušenie konania. Navrhovateľ v rámci odvolacieho konania navrhol, aby odvolací súd prerušil konanie a predložil návrh na vyslovenie nesúlady položky 17a Sadzobníka súdnych poplatkov s čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Podľa § 109 ods. 1 písm. b) O. s. p. rozhodnutie závisí od otázky, ktorú nie je v tomto konaní oprávnený riešiť. Rovnako postupuje, ak tu pred rozhodnutím vo veci dospel k záveru, že všeobecne záväzný právny predpis, ktorý sa týka veci, je v rozpore s ústavou, zákonom alebo medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná; v tom prípade postúpi návrh ústavnému súdu na zaujatie stanoviska.

Odvolací súd v danej právnej veci nepovažuje za nutné postupovať v zmysle vyššie uvedeného ustanovenia z dôvodu, že z dikcie tohto ustanovenia vyplýva, že súd takto postupuje, ak pred rozhodnutím vo veci dospel k záveru, že všeobecne záväzný predpis, ktorý sa týka veci, je v rozpore s Ústavou, zákonom alebo medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná. Len v tom prípade postúpi návrh Ústavnému súdu na zaujatie stanoviska. Odvolací súd však žiadny takýto rozpor položky 17a Sadzobníka súdnych poplatkov s čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a s čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd nezistil, ak zároveň poukazuje na závery obsiahnuté v uznesení Ústavného súdu SR sp. zn. II ÚS 124/2011 zo dňa 30. 03. 2011. Podľa názoru odvolacieho súdu Ústavný súd túto otázku už v rámci uvedeného rozhodnutia zodpovedal. Súčasne odvolací súd poukazuje aj na záver súdnej praxe, že na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. b) O. s. p. nemá účastník konania právny nárok (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Cdo 47/1996) a neprerúšením konania z tohto dôvodu nedochádza k odňatiu možnosti účastníka konať pred súdom (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo 294/2008) a ani k porušeniu práva účastníka konania na spravodlivý proces (rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 127/2005). Odvolací súd ďalej poukazuje na to, že navrhovateľ, pokiaľ svoj právny názor podložil, okrem iného, nálezom Ústavného súdu SR sp. zn. PL ÚS 109/2011, jeho právny záver neobstojí, pretože v prejednávanej veci poplatok za vznesenie námietky zaujatosti nie je ustanovený za konanie, preto na určenie poplatníka možno aplikovať ust. § 2 ods. 1 písm. a) Zákona o súdnych poplatkoch a navyše, samotná položka 17a Sadzobníka súdnych poplatkov výslovne ustanovuje, že ide o súdny poplatok za vznesenie námietky zaujatosti účastníkom konania, teda samotná položka poplatníka určuje. Zároveň odvolací súd konštatuje, že v tejto súvislosti vznesenie námietky zaujatosti nie je jedinou procesne relevantnou možnosťou účastníka konania vyjadriť sa k nesprávnosti zákonného sudcu, pretože túto možnosť má účastník konania napr. aj v podobe odvolacieho dôvodu spočívajúceho v tvrdení, že rozhodol vylúčený sudca (§ 205 ods. 2 písm. a) O. s. p. v spojení s § 221 ods. 1 písm. g) O. s. p.), resp. v podobe dovolacieho dôvodu s obdobným obsahom.

Na záver odvolací súd zdôrazňuje, že uloženie poplatkovej povinnosti v občianskoprávných veciach nemožno samo o sebe považovať za rozporné s právom na prístup k súdu v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, alebo čl. 6 ods. 1 Dohovoru, pretože skutočnosť, že realizácia tohto základného práva môže podliehať obmedzeniam, vyplýva už z jeho povahy. V tomto smere predstavujú súdne poplatky všeobecne akceptovateľný zásah. Vzhľadom na tieto skutočnosti návrh navrhovateľa na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. b) O. s. p. odvolací súd zamietol ako nedôvodný.

Okresný súd v uznesení, ktorým uložil navrhovateľovi povinnosť zaplatiť súdny poplatok z námietky zaujatosti, aplikoval správny právny predpis a správne ho aj vyložil. V uznesení bola správne označená položka Sadzobníka súdnych poplatkov, podľa ktorej sa súdny poplatok vyrubil a súdny poplatok bol vyrubený aj v správnej výške. Odvolanie navrhovateľa preto odvolací súd nepovažoval za dôvodné.

Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.